

A minőség fogalma

- „ A minőség valaminek az értékelést is magában foglaló jellege”
(Magyar Értelmező Kéziszótár)
- A szőlő (bor) összetétele, érzékszervi értéke megfelel-e a vele szemben támasztott követelményeknek (fogyasztói elvárások)?
- A szőlő minőségének „legklasszikusabb minőségi jelzője a must cukortartalma
- A borminőséget a must cukortartalmán túl a savtartalom, az extrakttartalom, valamint az íz- és illatanyagok mennyisége is nagymértékben befolyásolja
- A mustok magas cukortartalma mellett általában az egyéb beltartalmi mutatók alakulása is megfelelő
- A törvényi szabályozásban szintén a must cukortartalma a meghatározó szempont - minőségi borok esetében min. 15 tömegszázalék cukortartalom szükséges
- A bor érzékszervi értéke fontosabb tényező, mint a bor analitikai eredményei

A borminőségét meghatározó tényezők

- Termőhely
- Évjárat
- Fajta (alany és nemes)
- Termesztéstechnológia és ültetvényszerkezeti elemek
- Szüreti idő
- Feldolgozási és borkészítési eljárások
- A szőlő érettsége és egészségi állapota
- Szüretelés és beszállítás módja

A termőhelyi tényezők

- Az adott termőhely mezoklimatikus viszonyai

- hőmérséklet (minimum-maximum), napi hőingadozás, aktív hőösszeg,
- fényviszonyok, fotoszintetikusán aktív sugárzás, napfénytartam
- csapadékmennyiség, csapadékeloszlás

- Talajviszonyok

- talajtípus, talajképző kőzet
- kötöttség, pH
- vízelvezető képesség
- agyagásványtartalom, humusztartalom
- szín

A termőhelyi tényezők

- Domborzati viszonyok

- tengerszint feletti magasság
- égtáji kitettség
- lejtőszög

Az évjáratati tényezők

- A tenyészidőre jellemző és az azt megelőző időjárási tényezők összessége
- Ugyanazon ültetvényben akár 1 hónap eltolódás is lehet az egyes évek szüreti időpontja között !!!
- A szőlő érésdinamikája (cukor-, sav-, polifenoltartalom) évről évre jelentősen eltérhet
- Korai fajtával és jó termőhelyen az évjárathatás csökkenthető
- A csapadékmennyiség, annak éves eloszlása, valamint az érési időszak hő és fényviszonyai meghatározó jelentőségű (sav-, extrakttartalom, polifenol stb.)
- Az egyes fenofázisok, különösen a virágzás időpontja alapján következtethetünk az évjárat kimenetelére
- A termés egészségi állapota is jelentősen változhat évjáratonként (borminőség!)

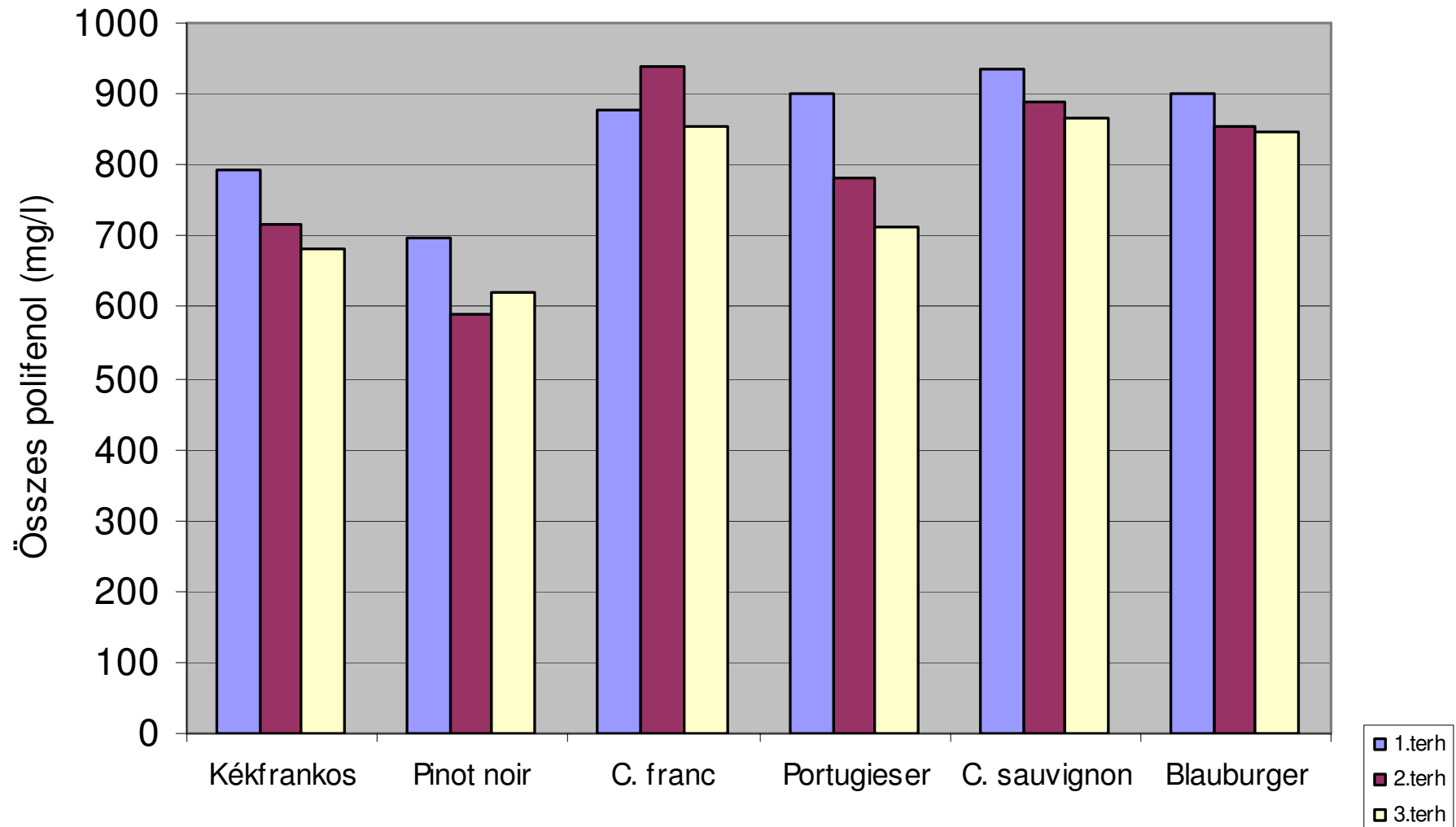
Szüreti időpont a különböző évjáratokban

	Kékfrankos	Pinot noir	Cabernet franc	Portugieser
1997	X.20.	X.03.	X.27.	X.06.
1998	X.13.	X.12.	X.20.	X.08.
1999	X.07.	X.03.	X.07.	IX.24.
2000	X.02.	IX.24.	X.16.	IX.06

A klimatikus indexek alakulása a különböző évjáratokban

	<i>IH</i>	<i>CS-H</i>	<i>HTK</i>	<i>IBCL</i>
<i>1997</i>	1701	2,99	0,93	8,49
<i>1998</i>	1894	4,63	1,52	4,56
<i>1999</i>	1966	7,71	1,73	4,32
<i>2000</i>	2122	3,16	0,62	13,19

A rügyterhelés hatása a vörösborok polifenoltartalmára (átlag, 1997-2000)

A rügyterhelés hatása a Portugieser borok polifenoltartalmára (1997-2000)

Terhelés	Portugieser			
Évjárat	1997	1998	1999	2000
Kis	740	240	1319	1301
Közepes	530	228	1291	1082
Nagy	537	245	1115	946

Az ültetvény szerkezet elemei

- **Tenyészterület (sor- és tőtávolság): az adott termőhelynek és fajtának megfelelően megválasztva**
- **Sorok iránya (fénykihasználás és állományklíma szempontjából fontos)**
- **Támaszrendszer (technikai és biológiai rendeltetés)**
- **Tőkeművelésmód: a klimatikus, edafikus viszonyok szerint megválasztva**
- **Termőfajta: a borminőség szempontjából meghatározó jelentőségű**
- **Alanyfajta (filoxéra, mésztűrés, vízigény)**
- **(Táblák, utak, forgók méretezése)**

A termőfajta szerepe

- A fajta genetikailag meghatározott tulajdonságai nyomon követhetők a bor minőségében is
- Az egyes klónok, vagy klóntípusok alkalmazásával egyedi igényeknek megfelelő borok készíthetők
- Borászati szempontból a fajta vonatkozásaiban a következő igények jelennek meg:
 - egyedi fajtajelleg
 - évjáráthatástól függetlenül alkalmas harmonikus minőségű bor készítésére
 - bora a fő alkotórészeiben (alkohol, extrakt, sav) nem szorul drasztikus borászati beavatkozásokra
- Az egyes fajták érési ideje és termőképessége meghatározó jelentőségű
- Késői érésű fajták Magyarországon csak a legjobb termőhelyeken és nem is minden évben adhatnak megfelelő borminőséget
- Az érési időn túl rendkívül fontos tényező a fajták ellenállóképessége a szürkerothadással szemben

A termesztéstechnológia elemei

- **Metszés: fajtánként eltérő metszéspó alkalmazható a borminőség javítása érdekében**
- **Valamennyi metszéspó esetén kulcsfontosságú tényező a csúcsdominancia elleni küzdelem**
- **A rügyterhelés jelentős hatást gyakorol a termés minőségére és a boralkotók összetételére**
- **A borminőség a rügyterhelés csökkentésével csak egy bizonyos pontig javítható!**
- **A termőegyensúly kialakítása esetén érhető el a legjobb termésminőség**
- **A zöldmunkák hatására az állomány mikroklímája javulhat, a jobb hő- és fénykihasználás a minőség kedvező irányban változik, a gombás betegségek gyakorisága csökken**
- **A hajtásválogatás, a hajtások támaszon való elhelyezése, a csonkázás és a lelevelezés megfelelő időben és mértékben való végrehajtása kulcsfontosságú**
- **A fűrtválogatás nem minden fajtán és évjáratban lehet eredményes**

A szüreti időpont hatásai

- **Borszőlőfajták: fogyasztási érettség \neq technológiai érettség**
- **Borkészítéshez a legtöbb alkalommal teljes érésben, vagy túlérésben szüretelünk**
- **Kimagasló minőségű borok készítéséhez lassú érési folyamatok szükségesek**
- **A szüret időpontját leginkább a fajta, az évjárat és a termés egészségi állapota szerint változtatjuk meg**
- **A cukorgyarapodás és a savtartalom csökkenés a hő- fény és csapadékviszonyokkal áll összefüggésben**
- **Vörösborszőlő - fajtáknál a fenolos érettség állapotában kell szüretelni**
- **Az optimális időpontban történő szüret kizárólag kis- és középüzemekben valósítható meg.**
- **A szüreti idejének késleltetésével az évjáratok közti minőségi különbségek csökkenthetők az erre alkalmas fajták esetében**